

Sygn. akt I C 496/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Antoniak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Łęczycka

Po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. W.

przeciwko Gminie S.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda T. W. na rzecz pozwanej Gminy S. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego,

III. nieuiszczone koszty sądowe przejmuję na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 496/12

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Siedlcach – I Wydziału Cywilnego wpłynął pozew T. W. skierowany przeciwko Gminie S. o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 455 000 złotych tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z części nieruchomości powoda położonej w S. o powierzchni 1,96 ha z ustawowymi odsetkami w wysokości 196 896,58 złotych liczonymi za okres od 1 stycznia 2009r. do 29 kwietnia 2012r. ,tj. łącznie kwoty 651 896,587 złotych, a także kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 18 grudnia 2008r. wezwał pozwaną do dobrowolnej zapłaty wynagrodzenia w kwocie 455 000 złotych za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości polegające na samowolnym wybudowaniu odcinka gminnej kanalizacji przez środek jego działki na wysokości (...) w pobliżu kolektora dawnej oczyszczalni ścieków należącej do niego przetwórci owocowo-warzywniej. W 1995r. ówczesne władze samorządowe proponowały powodowi umowę wzajemną polegającą na wyrażeniu przez niego zgody na tę inwestycję w zamian za bezkosztowe odprowadzanie do nowej kanalizacji ścieków poprodukcyjnych z zakładu powoda, których roczny koszt wynosił około 40 000 złotych. Powód wstępnie wyraził zainteresowanie tą propozycją, ale pozwana nie sformalizowała na piśmie zawartej ustnie umowy i permanentnie nie wywiązywała się z deklarowanych zobowiązań, za to corocznie obciążała powoda kosztami za odprowadzanie ścieków z produkcji. W odpowiedzi na wezwanie powoda do zapłaty dochodzonej kwoty, w 2009r. Wójt pozwanej M. W. poinformował powoda, że nie widzi podstaw do zapłaty odszkodowania za przeprowadzenie odcinka kanalizacji przez działkę powoda i powołał się na pisemne oświadczenie powoda z 14 maja 1995r., w którym powód miał wyrazić zgodę na wejście na teren jego działki z robotami związanymi

z budową kanalizacji sanitarnej oraz na konserwację tych urządzeń przez Urząd Gminy po ich wybudowaniu. Powód kwestionuje jednak podpis na tym oświadczeniu i twierdzi, że jest on sfalszowany, a Wójt Gminy M. W. potwierdzając zgodność podpisu poświadczył nieprawdę. W dniu 4 lutego 2010r. powód skierował do Wójta pozwanej kolejne pismo zatytułowane „Zawezwanie do zawarcia ugody” w sprawie zapłaty przez pozwaną rzecz powoda kwoty 455 000 złotych z ustawowymi odsetkami od tej kwoty za okres od 18 grudnia 2008r. do 1 lutego 2010r. ,tj. łącznie kwoty 462 292,50 złotych. Jednakże pozwana nadal nie wyrażała i nie wyraża do dzisiaj gotowości do uiszczenia żądanego przez powoda wynagrodzenia naruszając w ten sposób cudzą własność oraz dobry obyczaj zawarty w generalnej normie prawnej odnoszącej się do zasad współżycia społecznego – art.5 kc. Jako podstawę swojego roszczenia powód wskazał przepis art.222§2 kc i podniósł, że roszczenie to nie ulega przedawnieniu zgodnie z art.223 kc. Dlatego wnosi o zasądzenie kwoty 455 000 złotych ze skapitalizowanymi odsetkami w wysokości 196 896,58 złotych oraz dalszymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty. Dla wykazania zasadności swojego roszczenia powód wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy, który potwierdzi jego wyliczenia co do wysokości wynagrodzenia oraz biegłego grafologa celem potwierdzenia, że podpis widniejący na oświadczeniu, na które powołuje się pozwana jest sfalszowane (pozew k.2-4).

Pozwana Gmina S. nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniu stanowiska wskazała, że w 1995r. była projektowana budowa sieci kanalizacyjnej w S. zakładająca podłączenie do tej kanalizacji również Zakładu (...) należącego do powoda. W dniu 17 maja 1995r. sporządzono notatkę ze wstępnych ustaleń dotyczących tej inwestycji. Przedstawiciel (...) – J. M. będący jej ówczesnym kierownikiem oświadczył, że wyraża zgodę na budowę kanalizacji przez teren (...). Oświadczenie to złożył w imieniu właściciela (...). Również później J. M. występował w zapisach z dokumentacji dotyczącej budowy kanalizacji jako przedstawiciel (...). Powód nigdy zaprzeczył twierdzeniom ani oświadczeniom kierownika swojego zakładu. Ponadto powodowi doręczona została decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu przewidująca budowę kanalizacji sanitarnej m.in. przez jego nieruchomości i nie została ona przez niego zakwestionowana, podobnie jak decyzja o pozwoleniu na budowę. Do uzyskania decyzji – pozwolenia na budowę pozwana obowiązana była uzyskać zgodę właścicieli nieruchomości, przez które kanalizacja ma przebiegać i ze strony powoda zgodę taką uzyskiwała w postaci jego pisemnego oświadczenia. Dlatego w ocenie pozwanej w sprawie nie można mówić o bezumownym korzystaniu przez pozwaną z części nieruchomości powoda. Powód wiedział o całej inwestycji i wyrażał na nią zgodę, ponadto był osobiście zainteresowany podłączeniem swojej (...) do realizowanej sieci kanalizacyjnej. Obecne jego twierdzenie, że podpis na oświadczeniu dotyczącym budowy kanalizacji na jego działce jest sfalszowany jest nieprawdziwy. Twierdzenie to powód zaczął podnosić dopiero po tym jak pozwana zaczęła egzekwować od niego zapłatę z tytułu podatków i opłat za wodę. Bezpodstawne są również jego twierdzenia, że na skutek budowy kanalizacji jego nieruchomości straciła na wartości. Przeciwnie, podłączenie działki do mediów zwiększyło jej wartość, a także pozwoliło działać przedsiębiorstwu powoda zgodnie z przepisami o ochronie środowiska. Ponadto brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że powód miał bezpłatnie zrzucać ścieki do kanalizacji gminnej. Byłoby to działanie ówczesnych władz na szkodę Gminy (odpowiedź na pozew k.33-35).

W piśmie z 28 listopada 2013r. (data wpływu do Sądu) powód rozszerzył żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie od pozwanej na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości, przez którą przebiega kanalizacja, opłaty rocznej w wysokości 15 000 złotych z tytułu bezterminowej służebności gruntowej związanej z usługą przesyłową ścieków komunalnych przez teren prywatny (ostatni akapit pisma powoda z 28 listopada 2012r. k.138-140). W kolejnym piśmie z 27 grudnia 2012r. (data wpływu do Sądu) powód oświadczył, że cofa wniosek o rozszerzeniu powództwa o zasądzenie opłaty rocznej w wysokości 15 000 złotych z tytułu bezterminowej służebności gruntowej podnosząc, że wniosek w tym przedmiocie skieruje do Sądu Rejonowego właściwego miejscowo dla tej nieruchomości (pismo powoda z 27 grudnia 2012r. k.153-154).

W piśmie z 8 stycznia 2013r. (data wpływu do Sądu) pozwana wskazała na możliwość istnienia powagi rzeczy osądzonej w zakresie roszczenia powoda o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w kwocie 455 000 złotych załączając pismo opatrzone sygnaturą akt IX Ga 182/08 z 29 września 2008r. skierowane do Sądu Okręgowego w Lublinie, w którym powód domaga się zasądzenia od Gminy S. na

jego rzecz kwoty 455 000 tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości (pismo pozwanej z 8 stycznia 2013r. wraz z załącznikami k.157-162).

Sąd ustalił, co następuje:

Powód T. W. i jego żona E. W. są na zasadzie ustawowej wspólności majątkowej właścicielami nieruchomości położonej w S. składającej się z działek gruntu oznaczonych numerami (...) o łącznej powierzchni 1.96 ha. Dla nieruchomości prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Siedlcach księga wieczysta nr (...) (wypis z rejestru gruntów dotyczący nieruchomości powoda k.62, odpis z księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości k.63-71, mapa nieruchomości k.74). W budynkach, które znajdują się na powyższej nieruchomości w latach 90-tych XX i po 2000r. powód prowadził działalność gospodarczą w postaci przetwórstwa owocowo-warzywnego. Kierownikiem przedsiębiorstwa powoda był J. M. – prywatnie jego szwagier. Przetwórnia powoda posiadała własną oczyszczalnię ścieków (okoliczność niesporna, informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k.96).

Około 1995r. pozwana przystąpiła do realizacji inwestycji w postaci budowy sieci kanalizacyjnej, której pewien odcinek miał bieć do nowo budowanej szkoły podstawowej w S.. Przedstawiciele pozwanej, w/w szkoły oraz przedstawiciel przedsiębiorstwa powoda – J. M. podczas zebrania w dniu 17 maja 1995r. ustalili, że pewien odcinek kanalizacji biegnącej do szkoły zostanie poprowadzony przez teren nieruchomości powoda. W protokole ze spotkania znalazło się oświadczenie kierownika przetwórni powoda, że wypowiada się w imieniu właściciela nieruchomości – powoda. Jednocześnie projektując przebieg kanalizacji sanitarnej uwzględniono, że przedsiębiorstwo powoda również zostanie podłączone do sieci kanalizacyjnej w ten sposób, że na terenie znajdującej się na nieruchomości powoda oczyszczalnia zostanie wybudowana studnia rewizyjna (protokół z zebrania w dniu 17 maja 1995r. k.36-37 i notatka służbowa ze spotkania pracowników urzędu pozwanej z 23 maja 1995r. dotyczącego ustaleń co do projektu kanalizacji k.38, zeznania świadków: Z. G. k.87v-88v – nagranie od godziny 1 minuty 5 do godziny 1 minuty 23, J. M. k.88v-90 – nagranie od godziny 1 minuty 29 do godziny 1 minuty 54 nagrania).

Stosownie do powyższego w dniu 14 czerwca 1995r. Wójt Gminy S. wydał decyzję nr (...) o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu ustalając warunki budowy kanalizacji sanitarnej w ulicy (...) w S. przez teren (...) w S. należącej do powoda w celu przejścia ścieków sanitarnych od mieszkańców Gminy w obrębie powyższych ulic oraz ścieków produkcyjnych z w/w (...) (decyzja nr (...) z 14 czerwca 1995r. o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu k.39-40). Następnie decyzją z 11 września 1995r. Kierownik (...) w B. udzielił pozwanej Gminie pozwolenia na budowę przedmiotowej kanalizacji sanitarnej. W decyzji stwierdzono, że inwestor posiada tytuł prawny do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane w postaci zgody właścicieli nieruchomości na pobudowanie kanalizacji sanitarnej na ich nieruchomościach (decyzja o pozwoleniu na budowę z 11 września 1995r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru tej decyzji przez powoda w dniu 21 września 1995r. k.44-45). Wśród oświadczeń właścicieli nieruchomości, przez które miała bieć przedmiotowa inwestycja, pozwana posiadała pisemne oświadczenie powoda złożone w dniu 14 sierpnia 1995r., w którym wyraża on zgodę na wejście na teren jego działki oznaczonej numerem (...) położonej w S. przy ul. (...) z robotami związanymi z budową kanalizacji sanitarnej oraz na konserwację tych urządzeń przez Urząd Gminy w S. po ich wybudowaniu (oryginał oświadczenia z 14 sierpnia 1995r. - w kopercie na k.128). Podpis pod w/w oświadczeniem powód złożył w obecności ówczesnego Wójta pozwanej M. W. (zeznania świadka M. W. k.87-87v – nagranie od minuty 55 do 59).

Jesienią 1996r. budowa przedmiotowej sieci kanalizacyjnej została ukończona i w dniu 14 listopada 1996r. odbyło się spotkanie kierownika przedsiębiorstwa powoda - J. M. z przedstawicielami pozwanej w sprawie podłączenia przetwórni do kanalizacji. Ze sporządzonej na tę okoliczność notatki wynika, że termin podłączenia przetwórni do kanalizacji ustalono na 30 listopada 1996r., a opłata za ścieki odbierane z przetwórni będzie ustalona przez Zarząd Gminy S. (notatka ze spotkania w dniu 14 listopada 1996r. k.78). Przetwórnia została podłączona do kanalizacji gminnej od 3 grudnia 1996r. (pismo Wójta Gminy S. do Urzędu Wojewódzkiego w B. Wydziału Ochrony (...) z 6 grudnia 1996r. k.122).

Decyzją z 10 grudnia 1996r., w związku z podłączeniem przedsiębiorstwa powoda do kanalizacji gminnej, ówczesny Wojewoda B. uchylił pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z (...) w S. przez rów melioracyjny do rzeki(...)(decyzja z 10 grudnia 1996r. k.121).

W 2007r. pod sygnaturą akt V GC 254/07 toczyła się przed Sądem Rejonowym w Siedlcach V Wydział Gospodarczy sprawa z powództwa Gminy S. przeciwko T. W. o zapłatę kwoty 32 149,89 złotych tytułem nieuiszczonych należności za dostawę wody i odbiór ścieków. W sprawie tej w dniu 11 października 2007r. zapadał wyrok zasądający. Od wyroku tego T. W. wniósł apelację (pozew, pismo procesowe powoda w tej sprawie oraz apelacja T. W. k.107-116). Wyrokiem 26 czerwca 2008r. Sąd Okręgowy w Lublinie w sprawie IX Ga 119/08 oddalił apelację T. W. od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z 11 października 2007r. (wyrok i uzasadnienie Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie IX Ga 119/08 k.256-258).

W dniu 16 września 2008r. powód T. W. skierował do Sądu Okręgowego w Lublinie skargę o wznowienie postępowania zakończonego w/w wyrokiem z 26 czerwca 2008r. w sprawie IX Ga 119/08, w której domagał się zasądzenia od Gminy S. na jego rzecz kwoty 455 000 złotych tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości poprzez przeprowadzenie przez nią gminnego odcinka sieci kanalizacyjnej. Z uwagi na wystąpienie przez powoda w w/w skardze z nowym rozszczeniem, powyższe pismo powoda potraktowane zostało jako pozew i wyłączone do odrębnego postępowania pod sygnaturą akt IX GC 270/08. Następnie, wobec niezuzpełnienia braków formalnych pozwu, zarządzeniem z 18 listopada 2008r. dokonano jego zwrotu (zarządzenie z 22 września 2008r., pismo zatytułowane skarga o wznowienie postępowania z 16 września 2008r. i pismo procesowe powoda z 29 września 2008r. precyzujące żądanie oraz zarządzenie z 18 listopada 2008r. o zwrocie pozwu k.2-6, 26 i 27 akt IX Gc 270/08 Sądu Okręgowego w Lublinie).

Biegły do spraw badania pisma w osobie M. D. w opinii sporządzonej na zlecenie Sądu stwierdził, że ręczny zapis (podpis) o treści (...) widniejący na oświadczeniu z 14 sierpnia 1995r. (w kopercie na k.128) został nakreślony przez powoda T. W.. Biegły wydał opinię na podstawie badań polegających na porównaniu kwestionowanego przez powoda podpisu na w/w oświadczeniu z podpisami nakreślonymi przez niego na materiale porównawczym w postaci wniosków i pism składanych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą – w kopercie na k.194 (opinia biegłego M. D. k.198-230).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda T. W. o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości okazało się nieuzasadnione i jako takie podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że sprawie nie można mówić o powadze rzeczy osądzonej. Z przedstawionych wyżej ustaleń wynika, że w 2008r. powód wystąpił do Sądu Okręgowego w Lublinie z roszczeniem przeciwko pozwanej o zapłatę kwoty 455 000 złotych - a zatem kwoty odpowiadającej dochodzonej w niniejszym procesie - tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości, ale wobec niezuzpełnienia braków formalnych pozew ten podlegał zwrotowi i roszczenie powoda w ogóle nie było przez Sąd rozpoznane. Zgodnie z art.130§2 zd.2 kpc pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu.

Badając roszczenie powoda Sąd doszedł do przekonania, że jest ono nieuzasadnione. Uzasadniając swoje roszczenie powód wskazywał, że od 1995r. pozwana bezumownie korzysta z części jego nieruchomości położonej w S. stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem 555 w ten sposób, że przeprowadziła przez nią sieć kanalizacyjną i od tego czasu sieć ta służy pozwanej do odprowadzenia ścieków.

W sprawie bezsporne jest, że w latach 1995-1996 pozwana realizowała na terenie S. inwestycję w postaci budowy sieci kanalizacyjnej w obrębie ulicy (...), w tym na terenie ówczesnej (...) prowadzonej przez powoda na działce numer (...) przy ul. (...) w S.. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe dało podstawy do ustalenia, że wbrew twierdzeniom powoda, zajęcie przez pozwaną części nieruchomości powoda pod budowę kanalizacji, nie nastąpiło

samowolnie, ale na podstawie umowy z powodem jako właścicielem nieruchomości. Świadczy o tym dowód w postaci oświadczenia z 14 sierpnia 1995r., w którym powód wyraził zgodę wejście na teren jego działki w celu wybudowania kanalizacji, a następnie – po jej wybudowaniu – na dokonywanie czynności związanych z utrzymaniem i konserwacją urządzeń (oryginał oświadczenia z 14 sierpnia 1995r. - w kopercie na k.128). Wprawdzie powód kwestionował, aby podpis widniejący pod tym oświadczeniem był jego podpisem, ale przeprowadzony przez Sąd dowód z opinii biegłego ds badania pisma bez żadnych wątpliwości potwierdza, że podpis widniejący pod oświadczeniem jest podpisem powoda. Przedmiotowa opinia opiera się na badaniach pisma powoda, jest należycie uzasadniona i jej wiarygodność nie budzi żadnych wątpliwości. Niezależnie od tego udzielenie przez powoda zgody na zajęcie części jego nieruchomości pod budowę kanalizacji potwierdza fakt niezakwestionowania przez niego pozwolenia na budowę oraz zeznania świadków w osobach J. M. i Z. G.. Osoby te – pierwsza jako przedstawiciel powoda, a druga jako przedstawiciel pozwanej brały udział w spotkaniach poświęconych budowie kanalizacji. Z zeznań tych osób wynika, że J. M. działając w imieniu powoda jako ówczesny kierownik przedsiębiorstwa powoda wyrażał zgodę na posadowienie kanalizacji częściowo na nieruchomości powoda. Fakt odbywania spotkań i ich ustalania potwierdzają również dowody w postaci protokołów sporządzanych w czasie tych spotkań i zebrań. Ponadto sam powód w czasie wyjaśnień potwierdził, że J. M. działał w jego imieniu i wyrażał jego wolę (wyjaśnienia powoda k.58v). Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe nie potwierdziło, żeby między stronami była zawarta umowa, na mocy której w zamian za zgodę na posadowienie kanalizacji na nieruchomości powód uzyskał od pozwanej zwolnienie od uiszczania opłat za odprowadzanie ścieków. Nie ma na tę okoliczność dowodów, przeciwnie z notatki ze spotkania w dniu 14 listopada 1996r. z udziałem J. M. poświęconego podłączeniu przetwórnicy do wybudowanej już kanalizacji wynika, że opłata za ścieki zostanie ustalona przez Zarząd pozwanej (notatka k.78). Niezależnie od tego zachodzi pytanie czy pozwana dysponowała możliwością - posiadała podstawę prawną do zwolnienia powoda od takich opłat, tym bardziej, że powód jako przedsiębiorca z pewnością odprowadzał większą ilość ścieków niż gospodarstwa domowe. Poza tym posadowienie sieci kanalizacyjnej na nieruchomości powoda służyło również samemu powodowi, gdyż do sieci tej została podłączona prowadzona przez niego przetwórnica korzystająca dotychczas z pozwolenia na odprowadzanie ścieków do rzeki.

Reasumując, Sąd uznał, że żądanie powoda zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości jest nieuzasadnione i na podstawie art.230 kc w zw. z art.225 kc roszczenie powoda oddalił.

W ocenie Sądu można postawić pytanie czy wnosząc pozew z żądaniem zapłaty przez pozwaną wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości powód nie wypowiedział swojej zgody na nieodpłatne zajęcie jego rzeczy, ale nawet przy przyjęciu, że taki był jego zamiar to nie wpływa to na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Żądanie powoda dotyczy bowiem okresu minionego - do 2008r. (vide: pozew i jego uzasadnienie), a w tym okresie pozwana dysponowała tytułem do nieodpłatnego korzystania z nieruchomości powoda. Do 2008r. powód nie kwestionował korzystania przez pozwaną z jego nieruchomości w zakresie znajdującej się tam sieci kanalizacyjnej.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu Sąd na podstawie art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc obciążył powoda obowiązkiem zwrotu pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, przy czym z uwagi na trudną sytuację finansową powoda (vide: oświadczenie o stanie majątkowym, dochodach i źródłach utrzymania k.14-15), koszty te ograniczył do połowy ,tj. do kwoty 3 600 złotych. Nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.